

Fjerde næstformand (Ebba Strange):

Taletiden for ordførere er fastsat til 10 minutter i første omgang og 5 minutter i anden omgang.

Svend Erik Hovmand (V):

Regeringen har udsendt en landsplanredegørelse, der – for at bruge miljøministerens egne ord i den pressemeddelelse, som fulgte med ved præsentationen – er det dokument, som regionplanerne skal udarbejdes i harmoni med. Selv om en landsplanredegørelse formelt ikke har bindende virkning, har den landsplanredegørelse, vi her diskuterer, og som blev udsendt den 15. december 1979, altså en stor reel betydning, dels fordi regeringen selv har understreget det, dels fordi den kommer netop nu forud for godkendelsen af de regionplaner, som amtsrådene enten har indsendt eller står lige foran indsendelsen af.

Fra mange sider er denne landsplanredegørelse modtaget med megen skepsis, fordi den er udtryk for en tilbagevenden til en centralistisk styring af planlægningen, og fordi dens hele holdning vil være i klar modstrid med de intentioner, man har i store dele af befolkningen med hensyn til at sikre fremtidsmulighederne for landsbyerne og de mindre bysamfund.

Selv om miljøministeren vil sige, at redegørelsen måske ikke skal læses alt for bogstaveligt, eller at der er visse formuleringer i den, som ikke er udtrykt særlig heldigt, er der ingen tvivl om hensigten, nemlig at regeringen ønsker, at den fremtidige byvækst som en hovedregel skal placeres i de store og de mellemstore bysamfund, sådan som det fremgår af kap. 3 i redegørelsen, og at det vil være undtagelsen, som der højst må være to af i gennemsnit for hver kommune, at der herudover kan foregå en egentlig vækst i de mindre bysamfund og i landsbyerne.

Som bekendt har dette folketing i stor enighed vedtaget en landsplanreform, der hviler på det hovedsynspunkt, at amterne og kommunerne sammen med lokalbefolkningen skal have en afgørende indflydelse på den lokale planlægning; og i den debat, der har været om regionplanskitterne landet over, har decentralisering på det nærmeste været rejst som et folkekrav.

Det er på den baggrund, at vi har ønsket denne debat om regeringens planer for at tilgodese lokale ønsker om sikring af landsbyerne og de mindre bysamfund. Vi finder nemlig, at hvis der overhovedet skal være en mening med at bruge amtsrådenes, kommunernes og mange tusinde menneskers tid på at udforme en fornuftig planlægning, kan det ikke være rimeligt, at regeringen kommer bagefter og fejler fundamentale hovedsynspunkter af bordet.

Vi finder, at de mindre bysamfund, landsbyerne og de mindre øsamfund er af så stor værdi for hele vort samfund, at vi i meget vid udstrækning må respektere lokale ønsker om at sikre dem. Dette er ikke bare landsbyromantik, nej, det er først og fremmest et ønske om at sikre en bosætningsmulighed i mindre og mere overskuelige enheder, med alle de menneskelige værdier det indebærer. Det er et ønske om at vise et hensyn til den femtedel af befolkningen, der allerede bor her, og som for en stor dels vedkommende vil være henvist til en fremtid med stagnation og tilbagegang, hvis landsplanen realiseres. Endelig er det et hensyn til fremtidsmulighederne for tusinder af mindre erhvervsdrivende, handlende, de mange mindre skoler og andre private og offentlige funktioner, hvis overlevelsesmulighed er stærkt afhængig af den kommende planlægning.

Jeg håber derfor, at miljøministeren vil tage klar afstand fra denne landsplanredegørelse og de centralistiske intentioner, der både efter vores og efter mange fagfolks mening ligger i den.

Miljøministeren (Ivar Nørgaard):

Baggrunden for den debat, vi skal have i dag om landsbyerne, er, som hr. Svend Erik Hovmand just har sagt det, det udbredte ønske om at gøre en indsats for at bevare levedygtige landsbysamfund, som alle giver udtryk for. Jeg vil indledningsvis slå fast, at regeringen deler dette ønske, men det bør være lige så klart for alle, at de problemer, mange landsbysamfund har i dag, ikke kan klares ved nemme løsninger.

En af årsagerne til problemerne er den befolkningsvandring fra land til by, som har fundet sted i mange år. Befolkningstallet er i dag så lavt i mange landsbyer og handelen så lille, at den sidste købmand har lukket sin